

PARTER**Sökande**

Trafikverket, Projekt Hallandsås
Vistorpsvägen 96
260 71 Förslöv

Ombud: Advokat Karin Hernvall
Advokatfirman Åberg & Co AB
Box 16295
103 25 Stockholm

Sakägare

Axelstorp Vatten- och Avloppssamfällighetsförening
c/o Kenth Tapper
Ravinvägen 13
269 42 Båstad

Ombud: Advokat Madeleine Lilliehöök Althin
Advokatfirman Lilliehöök AB
Bredgatan 4
222 21 Lund

SAKEN

Järnvägstunnel genom Hallandsåsen; nu hänskjuten tvistig fråga ang skadereglering

Anl.ID: 31618
Avrinningsområde: 96/97

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen förpliktar Trafikverket att fullfölja den skyldighet som fastställts i Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom den 14 juli 2011 mål M 13-99 och M 999-07 under villkorspunkten 1.2 j) i domslutet. Trafikverket ska således innan det kommunala vattnet kopplas bort ha iordningställt föreningens tidigare vattentäkt till en helt funktionsduglig anläggning eller ha anlagt en ny vattentäkt med vatten av mängd och kvalitet

som rådde före det att Trafikverket påbörjade sin grundvattenbortledning för byggande av järnvägstunnel genom Hallandsåsen.

2. Trafikverket ska ansvara för samtliga kostnader för nyssnämnda återställningsåtgärder.
 3. Trafikverket ska svara för föreningens kostnader för kommunal vattenförsörjning fram till dess att föreningen kan ta egen vattentäkt enligt punkten 1 i bruk.
 4. Trafikverket ska ersätta föreningen för dess rättegångskostnader i målet med 196 000 kr avseende ombudsarvode, varav 39 200 kr avse mervärdesskatt. På beloppet ska utgå ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.
-

BAKGRUND

Under 1993 påbörjade dåvarande Banverket (nedan används genomgående Trafikverket) arbetet med att anlägga Hallandsåstunnlarna (två parallella tunnelrör/huvudtunnlarna för järnvägstrafik med förbindelsetunnlar). Arbetena avbröts 1997 på grund av att ohärdade rester av Rhoca Gil släpptes ut i bäckar vid det s.k. mellanpåslaget och i utsläppsvattnet vid det norra påslaget. I mars 2004 återupptogs arbetena genom förberedande åtgärder så som utsprängning av monteringskammare och i slutet av 2005 återupptogs själva tunneldrivningen. Ett omfattande ekologiskt kontrollprogram startades upp. Även kontrollprogram för yt- och grundvatten utökades kraftigt.

Inför återstarten i mars 2004 hade Trafikverket sökt och erhållit (2003) ett nytt, tillfälligt tillstånd avseende vattenverksamhet m.m. under byggskedet. Inom ramen för den prövningen hade Trafikverket genomfört förnyade studier över alternativa sträckningar och arbetat fram en omfattande miljökonsekvensbeskrivning. I deldomen avseende detta tillstånd ställdes krav på omfattande kontroller avseende bl.a. flöden och grundvattennivåer.

Tunneldrivningen med tunnelbormaskinen (TBM:n) gällande de två tunnelrören/huvudtunnlarna slutfördes i september 2013. Därefter byggdes tvärtunnlar med traditionell borra-sprängteknik och dessa tunnlar, liksom de två tunnelrören/huvudtunnlarna, kläddes in med platsgjuten betonginklädnad. Metoden innebar att påverkan på grundvattennivåerna i åsen begränsades till en eller maximalt två växtsäsonger. I området närmast tunnelfronten skedde en avsänkning, som i vissa fall var upp till 100 meter, men bakom TBM:n återhämtades nivåerna snabbt. Vissa bäckar, som Lyabäcken, torkade periodvis ut under TBM-passagera men vattenflödena återgick till de normala när TBM:n hade passerat. I vissa områden vidtog Trafikverket skyddsåtgärder i form av t.ex. bevattning för att skydda känsliga våtmarker och vattendrag.

Efter det att samtliga tunnlar (de två tunnelrören/huvudtunnlarna och tvärtunnlarna) var färdigbyggda och tätade (under mars 2014) kunde konstateras att områdena där

det skett en permanent grundvattennivåsänkning var få och till sin omfattning små. Denna bedömning gäller alltjämt. Det rör områden kring de norra och södra påslagen. Härutöver finns det längs med tunnelsträckningen vissa mindre områden med permanent grundvattennivåsänkning, vilken huvudsakligen är orsakad av tryckutjämnningar mellan grundvattenmagasinen i berg.

Sedan mitten av december 2015 trafikeras Hallandsåstunnlarna med reguljär tågtrafik. Flödena från tunnlarna mäts kontinuerligt med loggande flödesmätare vid norra och södra påslaget. Det utsläppta vattnet leds till Stensån och Vadebäcken. Kontrollprogram för grundvattenpåverkan pågår fortsatt i ett antal mätbrunnar på åsen. De ekologiska kontrollerna kommer att pågå till och med utgången av 2019.

TIDIGARE BESLUT

Den 24 november 1992 i deldom DVA 70/92 i mål nr VA 55/91, Växjö tingsrätt, vattendomstolen (numera mål nr M 13-99) lämnade domstolen Trafikverket tillstånd till bortledning av inträngande grundvatten i den blivande bergtunneln (d.v.s. ovan beskrivna tunnelrör/huvudtunnlar och tvärtunnlar) och till utsläppande av det bortledda vattnet till Stensån och Vadebäcken. Tillståndet togs i anspråk av Trafikverket under 1993 — 1997 för den vattenverksamhet m.m. som erfordrades för tunneldrivning som då ägde rum (både med TBM och med borra-sprängteknik).

Trafikverket har i enlighet med deldomen från 1992 inlämnat prövotidsredovisning (perioden från och med tillståndets ianspråktagande — den 24 november 1998). Miljödomstolen godkände prövotidsredovisningen och förordnade att prövotiden med gällande prövotidsbestämmelser och kontrollprogram skulle ersättas med prövotid, prövotidsbestämmelser och kontrollprogram som redovisades i deldomen den 14 februari 2003.

Deldomen från 1992 gäller för driftskedet, d.v.s. sedan den 1 november 2015. Trafikverket har informerat länsstyrelsen om tidpunkten för övergången från byggskede till driftskede.

Den 14 februari 2003 i deldom i mål nr M 13-99, Växjö tingsrätt, miljödomstolen (något ändrad genom dom den 17 oktober 2003 i mål nr M 1894-03, Svea hovrätt, Miljööverdomstolen) lämnade domstolen Trafikverket tillstånd till att till och med den 14 juli 2013 bortleda grundvatten och släppa ut det bortledda vattnet till Vadebäcken, Skälderviken, Stensån och Laholmsbukten. I domen reglerades även utsläppandet av vatten från den arbetstunnel för mellanpåslaget som tidigare anlagts (deldom DVA 29/95 den 23 maj 1995 i mål nr VA 55/91, vattendomstolen i Växjö, numera mål nr M 13-99). Tillstånd gavs även till skyddsåtgärden att släppa ut uppumpat grundvatten till våtmarker, vattendrag eller andra ur allmänna miljöintressen för torka känsliga markområden som påverkats av grundvattenbortledningen.

Den vattenverksamhet m.m. som erfordrades för tunneldrivningen som ägde rum december 2005 - juli 2011 månad år (med TBM) har skett med stöd av deldomen från 2003.

Den 23 maj 1995 i deldom DVA 29/95 i mål nr VA 55/91, Växjö tingsrätt, vattendomstolen (numera mål nr M 13-99) lämnade domstolen Trafikverket tillstånd till att till och med den 31 december 1999 bortleda inträngande grundvatten i blivande mellanpåslag och arbetstunnel och i marklagren på åsen inom fastigheten Severtorp 3:2 släppa ut dessa grundvattenmängder.

Bakgrunden till anläggandet av en arbetstunnel vid mellanpåslaget var för att öka framdrivningstakten genom att möjliggöra flera påslag. Framdrivningen skedde vid den tidpunkten med borra-sprängtekniken.

Den 18 februari 2000 i deldom i mål nr M 49-99, Växjö tingsrätt, miljödomstolen (numera mål nr M 13-99) lagligförklarade domstolen (med viss ändring av Svea hovrätt, Miljööverdomstolen, i dom den 20 december 2001 i mål nr M 1718-00) vattenanläggningar och gav Trafikverket tillstånd att till och med den 31 december 2008 bortleda inträngande grundvatten i den befintliga arbetstunneln vid mellanpåslaget. Enligt ett villkor skulle det bortledda vattnet avledas till Axelstorpsbäcken och Vadbäcken.

Eftersom arbetstunneln hade utförts i ett annat läge än vad som redovisats i ansökningsen till 1995-års deldom ansökte Trafikverket om ett nytt tillstånd avseende arbetstunneln. Den faktiska tunnelsträckningen anslöt till linjen för huvudtunnlarna cirka 600 meter längre norrut. Påslaget låg dock på den plats som prövades genom 1995-års dom.

Trafikverket har i enlighet med deldomen från 2000 inlämnat prövotidsredovisning (perioden den 18 februari 2000 - den 31 december 2003). Miljödomstolen godkände prövotidsredovisningen och avslutade prövotiden i deldom den 4 april 2006.

Nämnda deldom överklagades av en fastighetsägare. Miljööverdomstolen avslög överklagandet, mål nr M 3611-06.

Den 20 december 2007 i dom i mål nr M 999-07, Växjö tingsrätt, miljödomstolen (utan ändring i dom den 9 juli 2008 i mål nr M 325-08, Svea hovrätt, Miljööverdomstolen) lämnade domstolen Trafikverket tillstånd att till och med den 14 juli 2013 bortleda grundvatten och släppa ut bortlett vatten till Vadbäcken, Vadebäcken, Skälderviken, Axelstorpsbäcken, Stensån och Laholmsbukten.

Av såväl säkerhetsmässiga som tekniska skäl behövde arbetstunneln användas även efter utgången av 2008 och fram till dess att huvudtunnlarna och tvärtunnlarna färdigställdes, varför Trafikverket sökte och erhöll begärt tillstånd.

Den 14 juli 2011 i deldom i mål nr M 13-99, Växjö tingsrätt, mark- och miljödomstolen, lämnade domstolen Trafikverket tillstånd att till och med den 31 december 2017 utföra vattenanläggningar (uttagsbrunnar för grundvatten), bortleda grundvatten, utföra skyddsåtgärder (samma som i deldomen från 2003) och släppa ut det bortledda vattnet till Vadebäcken, Skälderviken, Stensån och Laholmsbukten. Den huvudsakliga skillnaden mellan deldomen från 2011 och 2003 var att den förstnämnda tillät ett större inläckage och en större bortledningsmängd på en viss tunnelsträcka.

I deldomen från 2011 (som också avsåg mål nr M 999-07, se ovan) har domstolen förordnat att i 1992-års deldom, i 2003-års deldom (båda avseende huvudtunnlarna och tvärtunnlarna), och 2007-års deldom (avseende arbetstunneln vid mellanpåslaget, se nedan) föreskrivna provotider med där gällande provotidsbestämmelser, uppskjutna frågor, kontrollprogram och sakkunnigförordnanden skall ersättas med provotid, provotidsbestämmelser, kontrollprogram och sakkunnigförordnanden som redovisas i deldomen från 2011.

Den vattenverksamhet m.m. som erfordrades för tunneldrivningen (de två tunnelrören/huvudtunnlarna och tvärtunnlarna) som ägde rum augusti 2011 — oktober 2015 (med TBM) har skett med stöd av deldomen från 2011.

Som framgår ovan har mark- och miljödomstolen i deldomen från 2011 förlängt och samordnat provotiden för tillståndet från 2007 för arbetstunneln med tillståndet från 2011 avseende tunnelrören/huvudtunnlarna och tvärtunnlarna.

Växjö tingsrätt, mark- och miljödomstolen, har i punkten 1.5 i deldomen från 2011 förordnat följande:

Frågan om ersättning och kompensationsåtgärder för skada och intrång, liksom eventuellt ytterligare skadeförebyggande åtgärder, till följd av grundvattenbortledningen och utsläppandet av avloppsvatten enligt nämnda dom, huvudtillståndet och det nya tillståndet från 2007 för arbetstunneln skjuts upp under en provotid omfattande tiden från den 14 juli 2011 till den 31 december 2018.

Följande perioder omfattas av provotidsförordnande.

För tunnelrören/huvudtunnlarna och tvärtunnlarna: Från och med den 25 november 1998, d.v.s. från och med utgången av provotiden för huvudtillståndet, till och med den 31 december 2018.

För arbetstunneln: Från och med den 1 januari 2004, d.v.s. från och med utgången av provotiden för lagligförklaringsdomen från 2000, till och med den 31 december 2018.

Enligt villkor 1.2 i) och j) i deldomen från den 14 juli 2011 i mål nr M 13-99 resp. M 999-07 ålades Trafikverket följande:

- i) Fastigheter med egen vattentäkt belägna inom det i målet redovisade 0,3-meters beräknade influensområde i berg som inte har sin vattenförsörjning tryggad på annat sätt än genom den egna täkten ska, innan grundvattenbortledningen fortgått så långt att det föreligger påtaglig risk för fastighetens vattenförsörjning, utan kostnad för fastighetsägaren, antingen anslutas till ett vattenledningsnät för att trygga fastighetens vattenförsörjning på samma villkor och förutsättningar som om fastigheten varit ansluten till den kommunala vattenförsörjningen eller ska Trafikverket på annat sätt trygga dessa fastigheters vattenförsörjning. Trafikverket ska dock under provotiden till utgången av 2018 för detta tillstånd tillhandahålla vatten samt svara för samtliga kostnader för vattenförsörjningen.
- j) Fastighetsägare som genom Trafikverkets försorg erhållit kommunalt vatten och som efter den ovan i punkten i) angivna tiden för tillhandahållande av sådant vatten inte vill fortsätta med kommunalt vatten ska till Trafikverket ange detta senast tre månader efter den i denna deldom fastställda arbetstiden. Trafikverket ska innan det kommunala vattnet kopplas bort ha iordningsställt fastighetsägarens tidigare vattentäkt till en helt funktionsduglig anläggning eller ha anlagt en ny vattentäkt med vatten av mängd och kvalitet som rådde före det att Trafikverket påbörjade sin grundvattenbortledning för byggande av järnvägstunnel genom Hallandsåsen.

Om inte den befintliga vattentäkten kan iordningsställas på grund av t.ex. brist på vatten till mängd eller kvalitet och en ny täkt inte heller kan tillhandahålla sådant vattnet ska Trafikverket fortsättningsvis fritt tillhandahålla fastighetsägaren kommunalt vatten för husbehovsändamål till dess att vattenfråga för fastigheten lösts enligt ovan. Om denna åtgärd inte helt kompenserar fastighetsägarens ursprungliga tillgång på vatten för t.ex. betande djur, jordbruksbevattning och dylikt ska fastighetsägaren hållas skadeslös.

Enligt punkten 1.7 i samma deldom föreskrevs följande:

Mark- och miljödomstolen föreskriver följande provotidsbestämmelser att gälla under provotiden och fram till dess att frågorna om skada och intrång slutligt prövats av mark- och miljödomstolen:

- a) Om det under prøvotiden uppstår skada på grund av akut vattenbrist i enskild brunn inom det nu beräknade 0,3-meters influensområdet för tillgodoseende av fastighetens behov av vatten för hushåll, djurhållning eller för näringsverksamhet, med undantag av vatten för bevattning eller för fisk- och kräftdammar, åligger det Trafikverket - om det inte är uppenbart att bristen inte hänför sig till Trafikverkets vattenverksamheter - att omgående anordna med provisoriskt tillhandahållande av vatten för nu angivna ändamål intill dess att vattenförsörjningen kan anordnas permanent. Uppkommer inom influensområdet eller utom detta vattenbrist i vattentillgång, som ej ska åtgärdas enligt ovan, ankommer det på Trafikverket att bedöma huruvida skadan orsakats av åtgärder vidtagna av Trafikverket och i så fall så snart ske kan genom lämplig åtgärd tillse, att minsta skada eller olägenhet uppkommer för fastigheten.
- b) I ett antal kräftdammar på fastigheterna Norrlycke 1:1 och Böskestorp 1:3, vid kraftverksdammen på fastigheten Malen 1:178 (Örebäcken) och i mindre ytvat- tendrag på Älemossen ska anordnas pegrar.
- c) Om det under prøvotiden såvitt gäller vattenverksamheten uppstår tvist angående punkten a) eller angående skyldigheten att gottgöra sakägare för sak- eller personskada får tvisten, genom anmälan, av sakägare hänskjutas till mark- och miljödomstolen för avgörande.
- d) Mätningar och kontroll ska utföras i enlighet med vad som redovisas under rubriken "**1.8 Kontrollprogram för prøvotid**" nedan.

Axelstorps Vatten- och Avloppssamfällighetsförening har nu anmält sådan tvistig fråga som avses i punkten c) till mark- och miljödomstolen för avgörande.

ANMÄLAN

Yrkande

Axelstorps Vatten- och Avloppssamfällighetsförening ("Föreningen") har yrkat att mark- och miljödomstolen förpliktar Trafikverket att fullfölja den skyldighet som fastställts i Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom den 14 juli år 2011 mål M 13-99 och i mål M 999-07 att återställa föreningens egen vattentäkt så att föreningen herefter kan återgå till godkänd vattenförsörjning från egen vattentäkt samt förplikta Trafikverket att ansvara för samtliga kostnader för nyssnämnda återställningsåtgärder.

Föreningen har vidare yrkat att mark- och miljödomstolen fastställer att Trafikverket är förpliktat att svara för föreningens kostnader för kommunal vattenförsörjning fram till dess föreningens egen vattentäkt återställts av Trafikverket på sådant sätt att denna åter kan tas i drift av föreningen.

Föreningen har även yrkat att Trafikverket - inom ramen för ovannämnda mål - ska förpliktas svara för föreningens ombudskostnader.

Grunder

Mark- och miljödomstolens ovannämnda mål M 13-99 och M 999-07 avseende Trafikverkets beviljade ansökan att bedriva vattenverksamhet m.m. vid Hallandsåsen är fortfarande "öppna".

Av domens villkor 1.2 j framgår att "fastighetsägare som genom Trafikverkets försorg erhållit kommunalt vatten och som efter den i punkt i) angivna tiden för tillhandahållande av sådant vatten inte vill fortsätta med kommunalt vatten skall till Trafikverket ange detta senast tre månader efter den i deldomen fastställda arbetstiden. Arbetstiden löpte ut den 31 december 2017 (villkor 1.13 i nämnda deldom). Föreningens ovannämnda "tidsfrist" till Trafikverket för besked om Föreningen önskade återgå till egen vattentäkt löpte följaktligen ut den 31 mars 2018.

Föreningen har i brev daterat den 17 november 2016 informerat Trafikverket om att föreningen önskade återgå till sin egen vattentäkt. Föreningen har därmed fullföljt sin skyldighet att informera Trafikverket inom den tidsfrist som angivits i ovannämnda dom. Trafikverket är därmed förpliktad att fullfölja sin skyldighet enligt domen att vidtaga åtgärder så att föreningen kan återgå till sin egen vattentäkt och Trafikverket är även förpliktat att bekosta nyssnämnda åtgärder samt att svara för kostnaderna för föreningens vattenförsörjning till dess föreningens vattenanläggning är återställd och Föreningen därigenom kan återgå till sin egen vattentäkt.

Trafikverket har i brev till föreningen daterat den 27 februari 2020 meddelat föreningen att återställande av föreningens vattenanläggning inte kommer ske och har härutöver framställt krav mot föreningen avseende Föreningens kommunala vattenförsörjning från den 1 januari 2019.

Eftersom Trafikverkets vägran att återställa föreningens anläggning grundar sig i Trafikverkets uppfattning att föreningen inte följt villkoret i mark- och miljödomstolens ovannämnda dom - om att senast den 31 mars 2018 meddela sin avsikt att återgå till eget vatten - har mark- och miljödomstolen att pröva föreningens talan inom ramen för det redan öppna målen (M 13-99 och M 999-07) vari Trafikverket är sökande.

Omständigheter

Trafikverket har dels i brev daterat den 6 mars 2017 dels i brev daterat den 17 oktober 2019 bekräftat föreningens besked att föreningen önskade återgå till sin egen vattentäkt.

Det har följaktligen inte förelegat några tveksamheter hos Trafikverket beträffande frågan om föreningens vattentäktсанläggning skulle återställas av Trafikverket. Trafikverket har även i brev så sent som i februari 2020 uppgivit att det inte fanns anledning för Trafikverket att misstro korrektheten i föreningens besked till Trafikverket under hösten 2016 om att föreningen ville återgå till sin egen vattentäkt. Under år 2018 och 2019 har det även förekommit korrespondens mellan Trafikverket och företrädare för föreningen beträffande vilka åtgärder som krävdes av Trafikverket för att föreningen skulle kunna återgå till sin egen vattenanläggning.

SÖKANDENS BEMÖTANDE

Inställning

Trafikverket bestrider skyldighet att enligt villkor 1.2 j) i ovan nämnda deldom iordningställa föreningens tidigare vattentäkt.

I det fall mark- och miljödomstolen bedömer att föreningen senast den 31 mars 2018 har lämnat besked till Trafikverket om att föreningen inte vill fortsätta med det kommunala vattnet kan åtgärdsskyldigheten för Trafikverket enligt villkoret 1.2.j) i ovan nämnda deldom inte vara annat än att det är Trafikverket som bestämmer om åtgärden ska bestå av iordningsställande av vattentäkten till en helt funktionsduglig anläggning eller av anläggande av en ny vattentäkt med vatten av mängd och kvalitet som rådde före det att Trafikverket påbörjade sin grundvattenbortledning för byggande av järnvägstunneln genom Hallandsåsen.

Trafikverket bestrider skyldighet att ansvara för föreningens kostnader för kommunal vattenförsörjning.

I det fall mark- och miljödomstolen bedömer att föreningen senast den 31 mars 2018 lämnat besked till Trafikverket om att föreningen inte vill fortsätta med det kommunala vattnet medger Trafikverket skyldighet att erlagga ersättning för föreningens kostnader för kommunal vattenförsörjning fram till dess att Trafikverket uppfyllt åtgärdsskyldighet enligt villkor 1.2.j) i ovan nämnda deldom.

Grunder

Föreningen har inte senast den 31 mars 2018 har meddelat Trafikverket att föreningen från och med den 1 januari 2019 inte vill fortsätta med den kommunala vattenförsörjningen. Det framgår av uppgifter från föreningen själv, dels genom två föreningsmedlemmars direktkontakt med Trafikverket under senhösten 2019, dels av innehållet i föreningens stämmoprotokoll från årsstämman i maj 2016 och maj 2019. Sammantaget visar dessa uppgifter att det besked som föreningen lämnade Trafikverket i brev den 17 november 2016 om att föreningen ville återgå till den egna vattentäkten inte var korrekt eller giltigt eftersom beskedet inte svarande mot föreningens verkliga inställning så som den redovisades av nämnda två föreningsmedlemmar och vid föreningens årsstämma maj 2016 och maj 2019. Föreningen har inte senast den 31 mars 2018 lämnat Trafikverket ett korrekt och giltigt besked om att föreningen ville återgå till den egna vattentäkten.

Den förpliktelse som föreningen yrkar att mark- och miljödomstolen ska ålägga Trafikverket, d.v.s. "att återställa föreningens egen vattentäkt så att föreningen här- efter kan återgå till godkänd vattenförsörjning från egen vattentäkt" går utöver vad som framgår i villkor 1.2 j).

Skyldighet att ansvara för föreningens kostnader för kommunal vattenförsörjning. förelåg till och med den 31 december 2018 och har efterkommit av Trafikverket. Trafikverket har felaktigt bekostat föreningens kostnader för kommunal vattenförsörjning även för tid efter nämnda tidpunkt och fram till och med den 31 december 2019. I och med att det av föreningsmedlemmar och föreningens stämmoprotokoll för årsstämman i maj 2016 och maj 2019 klarlagts att föreningen inte senast den 31 mars 2018 har meddelat Trafikverket att föreningen från och med den 1 januari 2019 inte vill fortsätta med den kommunala vattenförsörjningen föreligger ingen skyldighet för Trafikverket enligt villkor 1.2 j) i aktuell deldom att efter den 31 december 2018 erlägga ersättning för föreningens kommunala vattenförbrukning. Sådan skyldighet åvilar föreningen själv. Upplysningsvis ska sägas att Trafikverket den 25 februari 2020 till föreningen har framställt återbetalningskrav gällande kostnaden för föreningens vattenförbrukning under perioden den 1 januari-31 december 2019 (85 159 kr jämte dröjsmålsränta), för vilket krav föreningen bestritt kostnads- ansvar.

Utveckling av talan

Trafikverket har anfört bl.a. följande.

Föreningens agerande

Inledningsvis kan konstateras att föreningen valt att redovisa en mycket selektiv bild av händelseförloppet. Det sticker ut, särskilt i ljuset av den omfattande skrift- växling som förevarit mellan parterna under hösten-vintern 2019 och det förhållan- det att föreningen underlåtit att efterkomma det egna åtagandet den 23 mars och den 17 april 2020 om att återkoppla till Trafikverket efter Trafikverkets skrivelse den 27 februari 2019. Trafikverket har den 22 april 2010 e-postat föreningen med påmin- nelse om föreningens åtagande om återkoppling. Föreningen har helt underlåtit att

återkomma med besked till Trafikverket. Föreningen har istället valt att - utan föregående information eller underrättelse till Trafikverket - dagen efter, d.v.s. den 23 april 2020, till mark- och miljödomstolen inge aktuell anmälan. Noteras kan att föreningen i anmälan valt att mycket rapsodiskt omnämna Trafikverkets skrivelse den 27 februari 2020 samt att föreningen med endast ett litet (och i sammanhanget betydelselöst) brottstycke redovisat innehållet i Trafikverkets februariskrivelse.

Föreningen har i sin aprilanmälan som bevis ingett protokoll från föreningens årsmöte den 14 maj 2016 och har genom utformningen av sin bevisuppgift försökt att underminera uppgifterna från de två föreningsmedlemmar som under hösten 2019 kontaktade Trafikverket för att meddela att föreningen inte alls fattat något beslut om att återgå till den egna vattentäkten, vilket också bekräftas av vad föreningsstämman beslutat i maj 2016 och maj 2019.

Av föreningens egen dokumentation (årsstämmoprotokollet från årsstämman den 14 maj 2016, e-postmeddelandet den 31 oktober 2019 från föreningsmedlem, årsstämmoprotokollet från årsstämman i maj 2019, årsstämmoprotokollet från årsstämman i augusti 2020, och föreningens e-postmeddelande den 28 december 2019, framgår således:

att föreningens beslut om föreningen ska återgå till den egna täkten eller fortsätta med det kommunala vattnet kan endast fattas genom ett stämmobeslut,

att föreningen vid årsstämman den 14 maj 2016 inte fattade beslut om föreningen skulle återgå till den egna täkten eller fortsätta med det kommunala vattnet och att det enda som föreningen då bestämde var att alternativet återgång till den egna vattentäkten skulle vara styrelsens fortsatt arbetsutgångspunkt,

att föreningens besked den 17 november 2016 till Trafikverket grundade sig på ett styrelsebeslut (se e-postmeddelandet den 28 december 2019),

att föreningen per den 18 maj 2019 inte hade bestämt sig för om föreningen skulle återgå till egen vattentäkt eller fortsätta med det kommunala vattnet, att något beslut i den frågan inte beslutades då av stämman och att sådant beslut kommer att fattas längre fram genom stämmobeslut,

att föreningen inte heller vid 2020-års årsstämma har fattat beslut om föreningen skulle återgå till den egna tükten eller fortsätta med det kommunala vattnet och att det enda som föreningen vid nämnda stämma hade för ögonen var föreningens bedömning att föreningen utan egen kostnad kan driva förevarande process.

Rättslig bedömning

Föreningens besked den 17 november 2016 till Trafikverket är ogiltigt och inte korrekt. Föreningen har således inte inom den tidsfrist som framgår i 2011-års deldom (senast den 31 mars 2018) meddelat Trafikverket att föreningen vill återgå till den egna vattentükten.

Andra fastighetsägare har innan beskedsfristens utgång kontaktat Trafikverket med begäran om att få förlängd svarsfrist till den 20 maj 2018. Trafikverket lämnade dem besked om att sådan förlängning inte är möjlig. Trafikverket framhöll i beskedet att: "*Trafikverket har att respektera villkorspunkten 1.2 j), inklusive den tidsangivelse som anges där. Trafikverket saknar därför möjlighet att medge begärt anstånd.*" Detta förhållningssätt gäller även mot Axeltorps vatten- och avloppssamfällighetsförening. Trafikverket har således inte möjlighet att invänta föreningens extra årsstämma/ordinarie årsstämma för att erhålla föreningens besked gällande om föreningen vill fortsätta med det kommunala vattnet eller återgå till den egna tükten.

Den mycket fria tolkning som föreningen redovisar i e-postmeddelandet den 28 december 2019 svarar inte mot innehållet i stämmoprotokollen från maj 2016 och maj 2019 och överensstämmer inte heller med vad föreningsmedlemmar uppgett till Trafikverket. E-postredovisningen den 28 december 2019 utgör endast en efterhandskonstruktion för att - vad Trafikverket förstår - försöka svara upp mot det som

föreningen redovisade i sin skrift till Trafikverket den 17 november 2016, vars innehåll synes utgöra styrelsens inställning. Med hänsyn till att årsstämmoprotokollen från maj 2016 och maj 2019 och att de medlemmar som kontaktat Trafikverket uttryckligen anger att det är medlemmarna på en extra årsstämma som ska fatta beslut i aktuell fråga ställer sig Trafikverket mycket frågande till att nämnda e-postmeddelande skulle ge uttryck för att dess innehåll representerar föreningens ståndpunkt i frågan. Trafikverket kan inte dra någon annan slutsats än att föreningen av något skäl väljer att återge styrelsens inställning, vars inställning helt saknar relevans.

Sammanfattningsvis saknar Trafikverket således skyldighet att vidta åtgärder gällande föreningens egen täkt. Det innebär också att per den 1 januari 2019 saknar Trafikverket skyldighet att svara för föreningens kostnader för det kommunala vattenet.

Trafikverkets synpunkter på den av föreningen åberopade bevisningen

Föreningen har åberopat årsstämmoprotokollet från stämman den 14 maj 2016 till styrkande av "att medlemmarna röstat för att styrelsen skulle meddela Trafikverket att föreningen ville återgå till eget vatten". Föreningens tanke med det synes vara att förstärka och understödja det besked som föreningen i brev den 17 november 2016 lämnade Trafikverket om att föreningen önskade återgå till den egna vattentäkten, d.v.s. en förhoppning från föreningens sida att visa att 2016-års besked grundar sig på ett stämmobeslut. Utformningen av bevisuppgiften i den här delen förtjänar följande kommentarer.

Innehållet i årsstämmoprotokollet från 2016 kan omöjligen visa att 2016 års besked grundar sig på ett stämmobeslut. Det förhållandet att föreningen formulerar bevisuppgiften på redovisat sätt (se den kursiva citerade texten ovan) föranleder naturligtvis ingen annan bedömning. Prövningen av bevisvärdet i åberopad handling ska göras genom studium av själva handlingen och inte genom ordvalen i föreningens angivande av bevisuppgift. Som framgår av innehållet i årsstämmoprotokollet från 2016 bestämde föreningsstämman vid årsstämman 2016 vad som skulle vara utgångspunkten för styrelsens arbete, d.v.s. utgångspunkten för arbetet skulle vara

återgång till föreningens egen vattentäkt. Det står ingenting i protokollet om att stämman givit styrelsen fullmakt att lämna besked till Trafikverket om att föreningen önskade återgå till den egna vattentäkten. Skrivningen i föreningens bevisuppgift i den här delen utgör inget annat än ett försök till tillrättaläggande och utgör också en efterhandskonstruktion.

Vidare lyfter föreningen i sin bevisuppgift fram att Trafikverket besvarat föreningen den 6 mars 2017 och den 17 oktober 2019 och åberopar dessa skrivelser till styrkande av att *"Trafikverket accepterat föreningens besked i brev till Trafikverket den 17 november 2016 att föreningen ville återgå till sin egen vattentäkt"*. Även denna utformning av bevisuppgift förtjänar att kommenteras.

Trafikverket har inte accepterat någonting utan endast i god tro emottagit föreningens brev av den 17 november 2016, vilket mottagande Trafikverket bekräftar. I Trafikverkets brev den 6 mars 2017 anges att *"Trafikverket noterar att Axeltorps VA-samfällighetsförening meddelat att föreningen kommer att återgå till den egna tälkten."* I Trafikverkets brev den 14 oktober 2019 anges att *"Föreningen har meddelat Trafikverket att föreningen inte önskar fortsätta med det kommunala vattnet. Trafikverket kommer därför att vidta åtgärder för att koppla bort det kommunala vattnet."*

Den 6 mars 2017 och den 17 oktober 2019 saknade Trafikverket helt kännedom om det som i slutet av oktober och början av november 2019 framkom, d.v.s. följande. I slutet av oktober 2019 tog två föreningsmedlemmar direktkontakt med Trafikverket och berättade att föreningsstämman inte alls bestämt att föreningen skulle återgå till den egna vattentäkten. Detta bekräftades även den 4 november 2019 i e-post från Christina Bengtsson (interimsstyrelse för föreningen). Allt detta har Trafikverket redovisat i sin skrivelse den 27 februari 2020 till föreningen. Föreningens val att i aktuell anmälan inte alls beakta och bemöta innehållet i bilagorna 9 och 10 och att i sin anmälan inte ens ange dessa handlingars existens medför för Trafikverket tidskrävande och fördyrande handläggning.

Föreningens linje och slutsats synes vara att "straffa" Trafikverket för att Trafikverket den 6 mars 2017 och den 17 oktober 2019 inte hade kunskap om det som uppdagades i slutet av oktober 2019 och således försöka dra rättslig nytta av Trafikverkets då rådande brist på korrekta uppgifter, vilka uppgifter Trafikverket inte på något eget sätt hade möjlighet att inhämta; det är ju uppgifter som endast föreningen har full rådighet över. Utan de kontaktsinitiativ som de två föreningsmedlemmarna tagit med Trafikverket är det inte troligt att sanningen hade kommit fram till Trafikverket och kunnat presenterats av Trafikverket i förevarande prövning.

Det avgörande i förevarande prövning är dock inte Trafikverkets kunskapsläge den 6 mars 2017 och den 17 oktober 2019 utan om föreningens besked den 17 november 2016 utgjorde föreningens egentliga, korrekta och giltiga ståndpunkt vad gäller frågan om föreningen önskade återgå till den egna täkten eller på egen bekostnad fortsätta med det kommunala vattnet. Trafikverket har presenterat bevisning till stöd för att nämnda besked inte utgjorde föreningens egentliga, korrekta och giltiga ståndpunkt om att återgå till den egna vattentäkten och att föreningen därför inte senast den 31 mars 2018 lämnat Trafikverket sådant besked. Trafikverket har även visat (även om det inte på något sätt kan förbättra föreningens rättsliga läge) att föreningen så sent som i maj 2019 angett att föreningen då fortfarande övervägde frågan. Skälet till att den efterföljande årsstämman (d.v.s. årsstämman i augusti 2020) inte följdes upp med något föreningsbeslut är helt att tillräkna Trafikverkets klagörande skrivelse den 27 februari 2020, efter vilken redovisning föreningen fick klart för sig att ett ställningstagande av en föreningsstämma gällande frågan om föreningen ska återgå till den egna vattentäkten eller fortsätta med det kommunala vattnet på inget sätt skulle förbättra föreningens rättsliga läge i förhållande till Trafikverket.

Föreningen har herefter inkommit med genmäle i vilket man vidhåller sin inställning och anför bl.a. följande.

Föreningen konstaterar att Trafikverket vidgår att Föreningen den 17 november 2016 tillsänt Trafikverket brev vari föreningen informerat Trafikverket om att föreningen ville återgå till sin egen vattentäkt. Föreningen konstaterar även att Trafikverket uppger att föreningens besked gavs "i god tid före tidsfristens utgång". Trafikverket bekräftar även i sitt yttrande att Trafikverket i dels brev den 6 mars 2017 dels i brev daterat den 14 oktober 2019 bekräftat föreningens ovannämnda besked om återgång till föreningens vattentäkt. Trafikverket uppger även att det inte förelåg några tveksamheter hos Trafikverket beträffande frågan att föreningens vattentäkt-sanläggning skulle återställas av Trafikverket. Trafikverket har även så sent som i brev daterat den 27 februari 2020 uppgivit att det inte fanns anledning för Trafikverket att ifrågasätta föreningens besked.

Trafikverket har följaktligen skriftligen vid ett flertal tillfällen bekräftat att föreningen inom den föreskrivna tidsfristen har givit besked om att föreningen ville återgå till sin egen vattentäkt. Härutöver framgår det av Trafikverkets "ramavtal utförandeentreprenad" för utförande av återställningsåtgärder att föreningen anmält att man önskade återgå till egen vattentäkt och att denna åtgärd innefattades i Trafikverkets "ramavtal".

Föreningen har bevisligen givit Trafikverket - före tidsfristens utgång den 31 mars 2018 - besked att föreningen ville återgå till sin egen vattentäkt. Att två enskilda medlemmar i föreningen flera år senare och långt efter det att tidsfristen den 31 mars 2018 löpt ut kontaktat Trafikverket och gjort gällande att de inte önskade att Föreningens skulle återgå till egen vattentäkt är inte relevant. Trafikverket har att förhålla sig till det besked som föreningen givit Trafikverket före tidsfristens utgång den 31 mars 2018. Som anförts ovan är det fråga om ett formellt korrekt beslut vid årsstämma.

Den omständigheten att två föreningsmedlemmar långt efter föreningens årsstäm-mobeslut och långt efter tidsfristens utgång hävdar en annan uppfattning och gör gällande att föreningens beslut inte är korrekt är en intern fråga inom föreningen. Om föreningsmedlem inte är nöjd med ett beslut vid stämma har medlemmen att

agera mot föreningen. I förhållande till Trafikverket är det föreningens formella beslut vid årsstämma som gäller. Det blir en helt orimlig och absurd situation om Trafikverket - som nu är fallet - bortser från föreningens formella stämmobeslut och istället förlitar sig på enskild föreningsmedlems personliga uppfattning i frågan om återgång till egen vattentäkt eller ej.

Föreningen vill slutligen särskilt uppmärksamma att det brev daterat den 29 mars 2018 från Advokatfirman Lilliehöök vilket Trafikverket åberopar inte innefattar Föreningen (Axelstorps VA Samfällighetsförening) utan brevet avser de andra fastighetsägare Advokatfirman Lilliehöök företräder i "Hallandsåsmålen" (brevet avser fastighetsägare som bedriver lantbruk vid Hallandsås). Det fanns nämligen ingen som helst anledning för föreningen att hemställa om anstånd i mars 2018 eftersom föreningen redan i november 2016 givit ett klart besked till Trafikverket att föreningen ville återgå till sin egen vattenborra. Trafikverkets svar att anstånd inte gavs - är därmed inte heller relevant. Det är vare sig logiskt eller rimligt att föreningen skulle begära anstånd med att ge svar mer än ett år efter att föreningen givit ett klart besked till Trafikverket.

Trafikverket har bemött föreningen enligt i huvudsak följande.

Föreningen redovisar ett antal felaktigheter och icke korrekta slutsatser.

Trafikverket får lämna klargöranden:

- Aktuell dom från 2011 (se villkoret j) anger att innan det kommunala vattnet kopplas bort, och under förutsättning att fastighetsägaren inom angiven tid meddelat Trafikverket, ska Trafikverket antingen ha iordningställt fastighetsägarens tidigare vattentäkt till en helt funktionsduglig anläggning eller ha anlagt en ny vattentäkt med vatten av mängd och kvalitet som rådde före det att Trafikverket påbörjade sin grundvattenbortledning för byggande av järnvägstunnel genom Hallandsåsen.

Det är Trafikverket som bestämmer vilket av dessa alternativ som Trafikverket i förekommande fall ska utföra. Föreningen anger felaktigt att rätten består i att föreningen ska återgå till den egna vattentäkten.

- Föreningen påstår på att: *"Av bifogat protokoll fört vid årsstämma i Föreningen 2016-05-14 framgår att Föreningen vid årsstämma fattat beslut att "återgå till den egna brunnen".*" Detta är ett felaktigt påstående. Innehållet i p.17 i protokollet återges nedan.

"Övriga frågor:

*A: **Vattenförsörjning:** Bo Hägg informerade om styrelsens arbete och kontakter med Trafikverket. Kommunen och olika vattenreningsfirmor. En diskussion vidtog om styrelsen ska fortsätta sitt arbete för att vi ska kunna övergå till egen vattenförsörjning när nuvarande avtal med trafikverket/kommunen om gratis vatten upphör 2018-03-31. Mötet beslutade att utgångspunkten för fortsatt arbete i frågan är att samfällighetsföreningen ska återgå till den egna brunnen. Det konstaterades att enligt det avtal som träffats med Banverket (idag Trafikverket) föreligger en skyldighet för Banverket att återställa brunnsanläggningen till det skick denna var när brunnen togs ur bruk för ca 15 år sedan pga tunneldrivningen."*

Som framgår av det citerade innehållet i årsstämmoprotokollet från 2016 bestämde föreningsstämman vid årsstämman 2016 vad som skulle vara utgångspunkten för styrelsens arbete, d.v.s. utgångspunkten för arbetet skulle vara återgång till föreningens egen vattentäkt. Det står ingenting i protokollet om att stämman givit styrelsen fullmakt att lämna besked till Trafikverket om att föreningen önskade återgå till den egna vattentäkten. Det innebär att innehållet i stämmoprotokollet från 2016 inte avviker utan är i linje med innehållet i stämmoprotokollet från 2019. Det som har hänt är att styrelsen medvetet/omedvetet inte följt stämmans beslut från 2016 utan på egen hand – och utan underliggande stämmobeslut – till Trafikverket lämnat ett felaktigt besked i november 2016, vilken felaktighet nu har kommit fram. Den är en felaktighet som föreningen har att ansvara för och ta konsekvenserna av.

- Föreningen lyfter fram det besked som föreningen i brev den 17 november 2016 lämnade till Trafikverket om att föreningen önskade återgå till den egna vattentäkten, dock utan att i någon del bemöta eller motsäga att föreningen på sin

årsstämma i maj 2019 slagit fast att föreningen vid sistnämnda tidpunkt inte alls hade bestämt sig för om föreningen på egen bekostnad ville fortsätta med det kommunala vattnet eller om föreningen ville återgå till den egna brunnen. Trafikverket får understryka att detta innebär att domstolen vid aktuell prövning har att utgå från Trafikverkets beskrivning gällande nämnda stämmobeslut och som föreningen alltså inte motsagt förekomsten av eller innehållet i, nämligen: Av årsstämmoprotokollet från maj 2019 framgår att föreningen vid nämnda tidpunkt inte hade bestämt sig för huruvida föreningen skulle återgå till den egna vattentäkten eller på egen bekostnad fortsätta med det kommunala vattnet. Beslut i sådan fråga skulle föreningen bestämma vid en senare stämma. I protokollet anges:

”Styrelsen ska också när alla förutsättningar är för handen, på ett extra årsmöte presentera ett konkret förslag att ta ställning till innan några beslut fattas. Styrelsen tydliggjorde att inga beslut i frågan eget eller kommunalt vatten är tagna och kan inte tas förrän tydliga alternativ inför framtiden föreligger [understryknads understrykning].”

Föreningen har inte inlämnat något stämmobeslut som avser tiden efter majstämman 2019 med innehåll som rör vattenfrågan. Föreningen har således ännu inte fattat beslut om föreningen på egen bekostnad ville fortsätta med det kommunala vattnet eller om föreningen ville återgå till den egna vattentäkten.

- Föreningens beskrivning om att Trafikverkets inställning skulle grunda sig på vad två enskilda föreningsmedlemmar uppgett till Trafikverket om att dessa medlemmar inte önskade att föreningen återgår till den egna brunnen är ofullständig och haltande. Det korrekta är: Dessa medlemmar kontaktade Trafikverket för att meddela vad årsstämman hade beslutat i maj 2019, d.v.s. att föreningen vid nämnda tidpunkt inte hade bestämt sig för huruvida föreningen skulle återgå till den egna brunnen eller på egen bekostnad fortsätta med det kommunala vattnet. Det är således inte frågan om två missnöjda medlemmars klagomål utan en redovisning från två medlemmar om vad föreningen som sådan vid nämnda årsstämma bestämt. Dessa två medlemmars beskrivning svarar också fullt ut mot innehållet i

årsstämmoprotokollen från maj 2016 och maj 2019, se citerade kursiva texter i punkterna ovan som är utklipp ur nämnda protokoll. Föreningens påstående om att Trafikverket skulle ”ha förlitat sig på enskild föreningsmedlems personliga uppfattning i frågan om återgång till den egna vattentäkten eller ej” är fel och missvisande. Påståendet visar att föreningen i den här tvisten inte vill ta till sig betydelsen av föreningsstämmorna 2016 och 2019; föreningen väjer i den här prövningen helt för vad som då bestämdes.

- Föreningen anger vidare att: ”Trafikverket har att förhålla sig till det besked som Föreningen givit Trafikverket före tidsfristens utgång den 31 mars 2018”. Det har ju i efterhand, genom vad föreningen vid årsstämmorna i maj 2016 och i maj 2019 diskuterade och redovisade i stämmoprotokollen, visat sig att föreningens besked till Trafikverket i november 2016 var fel. Ett i sak felaktigt lämnat besked från föreningen, även om det lämnats innan tidsfristens utgång den 31 mars 2018, och som efteråt kan visas vara fel i sak kan naturligtvis inte ligga till grund för en bedömning att föreningen därmed lämnat Trafikverket erforderligt besked om att föreningen önskar återgå till den egna vattentäkten.

Föreningen har inte lämnat någon förklaring eller redovisning till varför den av föreningen påstådda motsatta bedömningen skulle gälla, d.v.s. skälen till att styrelsen skulle ha rätt att sätta sig över beslut fattade av medlemmarna vid två årsstämmor.

- Föreningen påstår att: ”Det är vare sig logiskt eller rimligt att Föreningen skulle begära anstånd med att ge svar mer än ett år efter att Föreningen givit ett klart besked till Trafikverket.” Påstått ”klara” besked har visat sig vara ett felaktigt besked. Trafikverket har inte begärt eller påstått att föreningen skulle ha eller borde ha inkommit med en anståndsbegäran. Det Trafikverket har redovisat, med stöd av i synnerhet föreningens egna handlingar, är att föreningens lämnade besked i november 2016 är i sak felaktigt och att ett sådant besked inte kan läggas till grund för det som föreningen nu yrkar.

Föreningen har genmält bl a följande.

Rättsliga grunder

Beträffande behörighet för styrelsen i Samfällighetsförening att agera för föreningens räkning stadgas följande i Lag (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter.

§ 35 " Styrelsen handhar föreningens angelägenheter i överensstämmelse med denna lag, stadgar och föreningsstämmobeslut, i den mån beslutet ej strider mot denna lag och annan författning eller mot stadgarna".

§ 37 Styrelsen är behörig att företräda föreningen i förhållande till tredje man. Samma behörighet tillkommer firmatecknare. Styrelsen och firmatecknaren får dock ej utan stöd av stadgarna eller föreningsstämmobeslut överlåta eller söka in-teckning i fast egendom eller upplåta sådan egendom med nyttjanderätt för längre tid än fem år".

Bestämmelserna ovan innebär att styrelsen och firmatecknare för föreningen har behörighet att företräda föreningen och agera gentemot utomstående. Detta gäller även i den nu aktuella frågan om Samfällighetsföreningens beslut och besked till Trafikverket om återgång till egen vattentäkt. Föreningen har följaktligen enligt gällande lagstiftning ägt rätt att genom sin styrelse ge meddelandet till Trafikverket om återgång till föreningens egen vattentäkt utan ett stämmobeslut om detta. Begränsningarna för styrelsen gäller som framgår av § 37 endast överlåtelse eller in-tecknande av fast egendom.

Föreningens stämmobeslut i maj 2016 har följaktligen ingen betydelse för det besked föreningen gav till Trafikverket. Styrelsen har ägt rätt att lämna beskedet till Trafikverket utan att det dessförinnan fattats ett beslut om detta på stämma. Det är en annan sak om styrelsen agerat mot stämmans beslut och orsakat föreningen skada. I sådant fall kan föreningen/medlem i föreningen rikta ett skadeståndskrav mot styrelsen.

Tolkning av stämmoprotokollet

Av vad som anförts ovan följer att stämmoprotokollets lydelse inte har någon betydelse i målet eftersom föreningens besked till Trafikverket kunde lämnas utan ett underliggande stämmobeslut. Protokollets lydelse kan möjligen tillmätas betydelse i det avseendet att formuleringen: *"styrelsen skall fortsätta sitt arbete för att vi skall kunna övergå till egen vattenförsörjning"* är entydigt och inte ger utrymme för andra tolkningar än att föreningen skulle återgå till egen vattenförsörjning. Protokollets formulering motsäger inte Styrelsens efterföljande besked till Trafikverket.

Eftersom styrelsen har behörighet och även en skyldighet att agera för föreningens bästa och i enlighet med stämmans vilja var det naturligt att styrelsen efter stämman lät meddela Trafikverket att föreningen inte ville fortsätta med kommunalt vatten utan ville återgå till den egna vattentäkten.

Sammanfattningsvis har föreningen gjort vad som krävdes för att anses ha lämnat besked till Trafikverket inom den angivna tidsfristen den 31 mars 2018. Detta med eller utan stämmobeslut som grund.

Föreningen menar med uttrycket "återgång till egen vattentäkt" att Trafikverket innan det kommunala vattnet kopplas bort antingen skall ha iordningsställt föreningens tidigare vattentäkt eller skall ha anlagt en ny vattentäkt med vatten med samma mängd och samma kvalitet som föreningen hade innan Trafikverket tvingades koppla in kommunalt vatten. Med uttrycket ovan åsyftas således att det kommunala vattnet skall kopplas bort. Föreningen har inga synpunkter på om vattenförsörjningen därefter upprätthålls genom att föreningens tidigare brunnsanläggning återställs eller om en ny brunnsanläggning installeras av Trafikverket. Detta förutsätter dock att anläggningen levererar samma kvantitet och kvalitet av vatten som föreningen hade innan det kommunala vattnet kopplades in. Det föreligger således inga meningsskiljaktigheter mellan parterna i denna fråga.

Protokollet från föreningens årsstämma den 14 maj 2016 upprättades av en "lekman" dvs inte av person som uttrycker sig "juridiskt" eller har vana att skriva protokoll. Protokollets lydelse är dock - som anförts ovan - inte relevant eftersom beskedet till Trafikverket inte krävde ett stämmobeslut.

Som anförts ovan anges i vilket fall i protokollet att styrelsen skulle fortsätta sitt arbete för att återgå till egen vattenförsörjning dvs det anges inget i protokollet som strider mot styrelsens agerande efter stämman. Efter årsstämman kontaktade nämligen styrelsens ordförande mig (som hade företrätt föreningen i vattenmålen vid Hallandsåsen) och bad mig att upprätta ett brev till Trafikverket där Trafikverket informerades om att föreningen beslutat att återgå till den egna vattentäkten.

Brev med besked om föreningens beslut tillsändes Trafikverket i november 2016. Informationen om återgång till föreningens egen takt tillsändes således Trafikverket mer än ett år innan tidsfristens utgång den 31 mars 2018. Det är inte rimligt att tro att styrelsens ordförande skulle kontakta mig med uppdrag att informera Trafikverket om det inte var så att föreningen hade beslutat om återgång till egen vattentäkt.

Återigen skall noteras att det följer av Lagen om förvaltning av samfälligheter att styrelsen i föreningen ägt rätt att ge det aktuella beskedet till Trafikverket även om det inte funnits ett stämmobeslut i frågan.

I protokollet anges: "*Mötet beslutade att utgångspunkten för fortsatt arbete i frågan är att samfällighetsföreningen skall återgå till den egna brunnen*".

I uttrycket "*fortsatta arbete...*" innefattades att Trafikverket skulle informeras om att föreningen ville återgå till den egna vattentäkten. Det finns inget i protokollets lydelse som ger utrymme till annan tolkning.

Det är inte upp till Trafikverket att avgöra om föreningens protokoll är "fel" eller ej.

Det skall särskilt noteras att de två medlemmarna i föreningen som kontaktade Trafikverket år 2019 (tre år senare) inte har framfört synpunkter på det aktuella stämmoprotokollet till föreningen och än mindre klandrat beslutet.

Trafikverkets påstående - att *"det som hänt är att styrelsen medvetet/omedvetet inte följt stämmans beslut 2016 utan på egen hand - utan underliggande stämmobeslut - till Trafikverket lämnat felaktigt besked i november 2016, vilken felaktighet nu kommit fram"* - är ett synnerligen anmärkningsvärt påstående av Trafikverket.

Det föreligger de facto ett stämmobeslut om återgång till egen vattentäkt. Styrelsen hade dock som redovisats ovan inte behövt ett stämmobeslut till grund för beskedet till Trafikverket.

Det är föreningens besked till Trafikverkets innan tidsfristens utgång den 31 mars 2018 som är relevant i målet. Vad som diskuterats inom föreningen därefter är inte relevant.

Sammanfattningsvis följer av Lag om förvaltning av samfälligheter att styrelsen är behörig att företräda Föreningen i förhållande till tredje man. Det har inte förelagat krav på ett stämmobeslut innan styrelsen lämnade föreningens besked till Trafikverket. Det finns dock ett stämmobeslut från maj 2016 som säger att föreningen skulle återgå till egen vattentäkt. Styrelsen har lämnat detta besked till Trafikverket i mycket god tid innan tidsfristens utgång. Föreningens besked till Trafikverket gäller därmed. Det är inte upp till Trafikverket att tolka/ifrågasätta föreningens beslut. Det är endast medlemmarna i föreningen som äger rätt att ifrågasätta stämmans beslut eller lydelse i stämmoprotokoll.

Trafikverket har genmält i huvudsak följande.

Rättsliga grunder, tolkning av stämmoprotokollet

Inget som sägs i samfällighetsföreningens yttrande i rubbar den redovisning av händelseförloppet och slutsatserna som Trafikverket lämnat i sina tidigare

yttranden. Trafikverket vidhåller och hänvisar till det som Trafikverket tidigare redovisat. Vad föreningen nu anfört föranleder Trafikverket att anföra följande.

Föreningen försöker framhålla och stärka sin rättsliga position genom att felaktigt tillämpa 35 och 37 §§ i lag (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter. Denna felaktiga tillämpning gör föreningen med stöd av selektivt utvalda sakförhållanden och underlåtelse att beakta relevanta sakförhållanden. De för prövningen relevanta sakförhållandena återfinns i handlingar som föreningen själv upprättat vid årsstämmorna 2016 och 2019, och i vilka handlingar just frågan om föreningens (inklusive styrelsens) inställning till hur den fortsatta vattenförsörjningen ska ske diskuterats och beslutats. Vad som där framgår bekräftas av föreningsmedlemmar som själv tagit kontakt med Trafikverket för att tydliggöra att föreningen innan den 31 mars 2018 inte alls beslutat om att återgå till den egna brunnen.

Med detta sagt står det klart att det styrelsebeslut som föreningen i den här tvisten med kraft försöker åberopa till stöd för att styrelsens besked i november 2016 till Trafikverket ska ha rättslig verkan i förevarande prövning står i strid med *dels* vad stämman beslutat både i maj 2016 och i maj 2019, *dels* vad styrelsen själv angett vid årsstämman i maj 2019 (se kursiv text nedan), d.v.s. att det inte då och inte heller nu finns något beslut i val av vattenförsörjningsfrågan. Sammantaget innebär detta att det saknas stöd både i sak och i lag för föreningens tillämpning av 35 § i ovan nämnda lag.

Det ska noteras att det i stämmoprotokollen från maj 2016 och 2019 inte finns några skilda eller avvikande meningar från styrelsen eller några enskilda styrelseledamöter i frågan om att beslut om föreningens val om vattenförsörjning ännu inte fattats. Det är istället så att styrelsen i protokollet från stämman i maj 2019 tydliggjort att något beslut i fråga om vattenförsörjning inte finns: *"Styrelsen tydliggjorde att inga beslut i frågan eget eller kommunalt vatten är tagna och kan inte tas förrän tydliga alternativ inför framtiden föreligger."* Styrelsen har således inte åberopat eller hänvisat till den skrivelse som styrelsen gjorde till Trafikverket i november 2016. Det innebär därmed att styrelsen inte haft annan uppfattning än övriga förenings-

medlemmar vid årsstämmorna i maj 2016 och i maj 2019. Den inställningen måste naturligtvis gälla och läggas till grund även i nuvarande prövning. Styrelsen har genom nämnda novemberbesked 2016 till Trafikverket således inte handhaft föreningens angelägenheter i överensstämmelse med föreningsbeslut, se 35 § nyssnämnda lag.

Novemberbeskedet är således fel/inte korrekt/svarar inte mot vad föreningen (inklusive styrelsen) själv bestämt, varken innan eller efter novemberbeskedet lämnades till Trafikverket. Det är därför naturligtvis inte rättsligt möjligt att novemberbeskedet ska kunna ligga till grund för föreningens yrkande i förevarande tvist. Föreningen försöker föra ett skadeståndsresonemang och, vad Trafikverket förstår, försöker leda tanken till att eftersom något skadeståndskrav inte riktats mot styrelsen i anledning av novemberbeskedet så är nämnda besked av det skälet giltigt och korrekt. Detta resonemang är också misslyckat. Det beror på att något sådant skadeståndskrav är helt obehövligt att rikta mot styrelsen eftersom styrelsen klart och tydligt vid årsstämman i maj 2019 förklarar i stämmoprotokollet från maj 2019 att beslut i frågan om föreningens val av vattenförsörjning i maj 2019 ännu inte fattats (se den citerade och kursiva texten i det långa stycket ovan); det finns således ingen verkan i novemberbeskedet och således ingen anledning att ens överväga att rikta något skadeståndsanspråk mot styrelsen.

Föreningen anger att de föreningsmedlemmar som kontaktat Trafikverket för att meddela att föreningen inte alls beslutat om att återgå till den egna brunnen inte framfört några synpunkter på eller klandrat stämmobeslutet från maj 2016. Något behov av sådant agerande från dessa medlemmars sida föreligger inte eftersom de, liksom Trafikverket, och stämmodeltagarna vid årsstämmor 2016 och 2019 (och uttryckligen styrelsen vid årsstämman 2019), konstaterat att föreningen vid dessa tidpunkter inte bestämt sig för om föreningen skulle återgå till den egna brunnen eller på egen bekostnad fortsätta med det kommunala vattnet.

Det ska åter påtalas att föreningen alltjämt underlåter att beakta förekomsten av stämmoprotokollet från maj 2019, där det talas om stämmoprotokoll i singularis och

med hänvisning till stämmoprotokollet från maj 2016. Föreningens nämnda underlåtenhet beror naturligtvis på att föreningens beaktande av innehållet i stämmoprotokollet från maj 2019 skulle innebära att föreningens egen beskrivning av vad som hänt och föreningens (inklusive styrelsens) rättsliga bedömning i sådant fall inte skulle hålla. Det förtjänar att åter återge innehållet i stämmoprotokollet från maj 2019: I protokollet anges: *”Styrelsen ska också när alla förutsättningar är för handen, på ett extra årsmöte presentera ett konkret förslag att ta ställning till innan några beslut fattas. Styrelsen tydliggjorde att inga beslut i frågan eget eller kommunalt vatten är tagna och kan inte tas förrän tydliga alternativ inför framtiden föreligger.”*

Föreningen har, som sagt, inte motsatt sig förekomsten av eller innehållet i stämmoprotokollet från maj 2019. Trafikverket har åberopat protokollet som skriftlig bevisning. Domstolen har att vid sin prövning att utgå från innehållet i nämnda protokoll och bedöma innehållet.

Föreningen har justerat sin tidigare inlämnade bevisuppgift enligt följande: ”I Föreningens bevisuppgift har det av misstag angivits att det fattats ett ”formellt korrekt styrelsebeslut”. Det skall stå ”stämmobeslut”. Trafikverket kan inte med säkerhet förstå vari denna ändring består och önskar föreningens klagörande var i föreningens majinlaga som denna ändring ska ske. Trafikverket har under hand till föreningen framställt sådant önskemål. Föreningen har dock inte återkommit. Trafikverket upprepar därför här sin begäran.

Parterna har härefter slutfört sin talan.

BEVISNING

Föreningen har åberopat följande skriftliga bevisning:

1. Protokoll fört vid årsstämma i Föreningen den 14 maj 2016, till styrkande av att Föreningen vid årsstämma 2016 fattat beslut om återgång till egen vattentäkt.
2. Föreningen stadgar, vilka gällt sedan 1977 dvs de stadgar som gällde vid årsstämman 2016 (och som fortfarande gäller för föreningen) till styrkande av att årsstämman ägt rätt att fatta beslut i frågan.
3. Föreningens brev till Trafikverket daterat den 17 november 2016, till styrkande av att föreningen i mycket god tid före tidsfristens utgång givit Trafikverket beskedet att föreningen ville återgå till egen vattentäkt.
4. Trafikverkets brev till föreningens ombud daterat den 6 mars 2017 till styrkande av att Trafikverket före tidsfristens utgång den 31 mars 2018 mottagit föreningens besked att föreningen ville återgå till sin egen vattentäkt.
5. Föreningens (genom styrelseordförande Bo Hägg) brev till Trafikverket (Lotta Rylander) daterat den 29 oktober 2019, till styrkande av att föreningen inte haft möjlighet att underhålla den tidigare pumpanläggningen eftersom det inte funnits möjlighet att "underhållsköra" anläggningen och till styrkande av att Trafikverket i enlighet med föreningens årsstämmobeslut givits tillträde att vidtaga anläggningsarbeten för att återställa föreningens tidigare egna vattentäkt.
6. Föreningens ombuds brev till Trafikverket daterat den 29 mars 2018 till styrkande av att föreningen **inte** innefattades i de fastighetsägare (se bilaga till brevet) som det söktes anstånd med besked eftersom föreningen redan i november 2016 givit ett klart besked till Trafikverket.
7. Utdrag ur Trafikverkets administrativa föreskrifter (Ramavtal utförandeentreprenad) med "dokumentdatum 2018-07-29" för utförande av återställningsåtgärder med enskild och kommunal vattenförsörjning till fastigheter vid Hallandsåsen till styrkande av Trafikverkets åtagande (punkt AFA.21) samt till styrkande av att enligt Trafikverkets eget ramavtal har föreningen anmält till Trafikverket att föreningen

ville återgå till egen vattentäkt (se sid 7 under rubrik "Vattenförsörjning") samt till styrkande av de åtgärder Trafikverket har att vidtaga (se sid 7 under rubrik "återgång till egen vattentäkt").

Trafikverket har åberopat följande skriftliga bevisning.

Till styrkande av att föreningens beslut i fråga om föreningen ska återgå till den egna täkten eller fortsätta med det kommunala vattnet måste fattas genom föreningsstämmobeslut och att sådant föreningsstämmobeslut inte fattats och inte heller medvetandegjorts för Trafikverket senast den 31 mars 2018 åberopar Trafikverket följande handlingar.

- E-post den 31 oktober 2019 från en föreningsmedlem.
- Årsstämmoprotokoll 2016.
- E-postkorrespondens med Christina Bengtsson (interimsstyrelse för föreningen) jämte årsstämmoprotokoll maj 2019.
- Årsstämmoprotokoll augusti 2020.

Mark- och miljödomstolen har i beslut den 18 maj 2022 avvisat av föreningen åberopad muntlig bevisning.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har med stöd av 22 kap. 16 § miljöbalken avgjort målet i denna del utan huvudförhandling.

Domstolen har denna dag i separat deldom även avslutat prövotiden såvitt avser tiden fram till den 31 december 2018.

Den fråga domstolen nu har att ta ställning till är huruvida Trafikverket ska anses var skyldig att uppfylla villkoret avseende skadereglering under villkorspunkten 1.2 j) i Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom den 14 juli 2011 mål M 13-99 och M 999-07.

Det är ostridigt i målet att den tid som föreningen hade på sig att anmäla till Trafikverket att föreningen inte vill fortsätta med kommunalt vatten löpte ut den 31 mars 2018. Det är vidare ostridigt att föreningen i brev daterat den 17 november 2016 informerat Trafikverket om att föreningen önskade återgå till egen vattentäkt.

Föreningen anser sig i och med nämnda brev ha gjort vad som på den ankommer för att Trafikverkets skyldighet enligt punkten 1.2 j) i 2011 års dom ska aktualiseras. Trafikverket har emellertid invänt att man inte anser att föreningen har informerat Trafikverket om att man från och med den 1 januari 2019 inte vill fortsätta med den kommunala vattenförsörjningen. Denna inställning grundas på att två föreningsmedlemmar vid direktkontakt med Trafikverket har uppgett att de inte anser att föreningen har fattat något beslut om att återgå till egen vattentäkt, samt på att Trafikverket anser att beslut i saken måste fattas på föreningsstämma.

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning.

Enligt 35 § lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter (SFL) handhar styrelsen föreningens angelägenheter i överensstämmelse med SFL, stadgarna och föreningsstämmobeslut, i den mån beslutet ej strider mot SFL eller annan författning eller mot stadgarna.

Det är vidare - enligt 37 § SFL - styrelsen som företräder en samfällighetsförening gentemot tredje man. Styrelsens behörighet är enligt lagrummet endast inskränkt vad gäller överlåtelse, pantsättning och upplåtelse av längre nyttjanderätt till fast egendom. Föreningen kan genom föreskrifter i stadgarna inskränka styrelsens befogenheter t ex vad gäller att träffa avtal med tredje man. Någon sådan inskränkning finns inte i föreningens stadgar.

En rättshandling som styrelsen företar binder föreningen gentemot tredje man. Således är det meddelande daterat den 17 november 2016 som styrelsen genom ombud har sänt till Trafikverket bindande för föreningen.

Styrelsen har således genom ombud anmält att föreningen önskar återgå till eget vatten inom den tid som föreningen hade på sig att göra sådan anmälan. Föreningen har därmed fullföljt sin skyldighet att informera Trafikverket inom den tidsfrist som angetts i 2011 års dom. Att det vid tidpunkten saknades explicit stämmobeslut i frågan har inte någon betydelse då det inte framkommit något i målet som tyder på att ett sådant beslut skulle krävas. De i målet åberopade stämmoprotokollen ger inte stöd för uppfattningen att styrelsen 2016 skulle sakna behörighet att besluta i den aktuella frågan. Trafikverket har därmed inte haft anledning att ifrågasätta styrelsens rätt att besluta om återgång till egen vattentäkt.

Oavsett vad som avhandlats eller beslutats i föreningen efter att meddelandet avsänts, har det inte framkommit att föreningen genom någon behörig företrädare ska ha framfört något annat besked till Trafikverket än att man inte vill fortsätta med kommunalt vatten. Såvitt domstolen kan bedöma står det givetvis föreningen fritt att ändra sig och meddela Trafikverket att man trots allt vill fortsätta med kommunalt vatten. Då denna fråga har hänskjutits såsom tvistig till domstolen tyder dock inget på att så har skett.

Trafikverket är därmed i enlighet med vad som framgår av villkoret under punkten 1.2 j) i 2011 års deldom förpliktad att fullfölja sin skyldighet enligt domen att vidtaga åtgärder så att föreningen kan återgå till egen vattentäkt och Trafikverket är även förpliktad att bekosta nyssnämnda åtgärder samt att svara för kostnaderna för föreningens vattenförsörjning till dess föreningens vattenanläggning är återställd och föreningen därigenom kan återgå till sin egen vattentäkt.

Rättegångskostnader

Föreningen har yrkat ersättning avseende ombudsarvode med 196 000 kr varav 39 200 kr avser mervärdesskatt. Trafikverket har bestritt skyldighet att utge ersättning för rättegångskostnader och har anfört i huvudsak följande.

I vattenrättsliga prövningar föreligger en för sakägare förmånlig rättegångskostnadsregel genom att utgångspunkten är att sökanden oavsett utgång i målet är

ansvarig för sakägares rättegångskostnader. Denna huvudregel är dock åtföljd av kravet på att kostnaderna ska vara skäligen och att nedlagd tid ska svara mot arbete för att tillvarata sakägarens rätt. Härtill gäller att en onödigt inledd rättegång kan slå mot nämnda förmånliga rättegångskostnadsregel, liksom att det kan föreligga ställföreträdar- och ombudsansvar för sådan onödigt inledd rättegång. I förevarande fall talar starka skäl för att nyssnämnda jämningsregler ska aktualiseras och att yrkat belopp ska bestämmas till noll kronor. Det beror på det förhållandet – vilket föreningen varken kommenterat eller bestritt – att föreningen från och med maj 2019 varit väl införstådd med det egna stämmobeslutet som anger att föreningen i maj 2019 inte tagit ställning till/bestämt sig för om föreningen skulle återgå till den egna brunnen eller fortsätta (då på egen bekostnad) med det kommunala vattnet. I maj 2019 stod det således klart att föreningen inte fattat något beslut och att tidigare lämnat besked till Trafikverket var ogiltigt/fel. I stämmoprotokoll från maj 2022 anges att tvisten lyfts till mark- och miljödomstolen, liksom framhålls där de förmånliga rättegångskostnadsreglerna i vattenmål.

Trafikverket anser att de faktiska förhållandena talar för att föreningen närmast i ond tro inlett förevarande rättsliga prövning för att i varje fall försöka få ersättning för sina ombudskostnader. Sådant agerande kan inte vara ersättningsgillt. Trafikverket motsätter sig således att det skulle föreligga något som helst ersättningsansvar för Trafikverket avseende föreningens angivna kostnader. Trafikverket överlämnar till mark- och miljödomstolens bedömning om det föreligger ställföreträdar- och/eller ombudsansvar för föreningens egna kostnader.

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 25 kap. 2 § miljöbalken ska sökanden i ansökningsmål om vattenverksamhet svara för sina egna och motpartens kostnader vid mark- och miljödomstolen.

Enligt 18 kap. 8 § rättegångsbalken (RB) skall ersättning för rättegångskostnad fullt motsvara kostnaden för rättegångens förberedande och talans utförande jämte arvode till ombud eller biträde, såvitt kostnaden skäligen varit påkallad för tillvaratagande av partens rätt.

Enligt 18 kap 3 § RB ska part som inlett rättegång utan att motparten gett anledning därtill eller som uppsåtligen eller genom försummelse föranlett onödig rättegång, ersätta motpartens rättegångskostnad eller ska, om omständigheterna föranleder det, vardera parten bära sin kostnad.

I 18 kap 7 § RB sägs att domstolen får förplikta ställföreträdare för parten eller partens ombud eller biträde att jämte parten ersätta rättegångskostnad i det fall de uppsåtligen eller genom försummelse föranlett onödig rättegång, eller genom vårdslöshet eller försummelse vållat kostnad.

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning.

Det är utrett i målet att Trafikverket i brev till föreningen den 6 mars 2017 noterat att föreningen meddelat att man kommer att återgå till den egna tåkten, samt i brev i oktober 2019 upprepat detta och meddelat att Trafikverket kommer att vidta åtgärder för att koppla bort det kommunala vattnet. Det är vidare utrett att Trafikverket senare ändrat sig och meddelat föreningen att återställande av föreningens vattenanläggning inte kommer att ske. Domstolen bedömer att detta agerande från Trafikverkets sida inneburit att det uppstått tvist angående skaderegleringen. Att i det läget hänskjuta tvisten till domstolen för avgörande kan enligt domstolens bedömning inte anses innebära att föreningen har föranlett onödig rättegång. Inte heller anser domstolen att någon vårdslöshet eller försummelse har förekommit hos föreningen eller ombudet.

På grund av vad ovan anförts ska Trafikverket ersätta föreningen för dess rättegångskostnader i målet. Det yrkade beloppet bedöms som skäligt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD-01)

Överklagande senast den 21 juli 2022.

Lena Pettersson

Carl-Philip Jönsson

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Lena Pettersson, ordförande, och tekniska rådet Carl-Philip Jönsson samt de särskilda ledamöterna Pehr Andersson och Lennart de Maré.

Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.